

ТУРИЗМЪТ

динамична работа с бърза реализация

материал на Борислав Борисов

26

специалност на фокус

Туризмът е от малкото бизнес науки, в които професионалният стаж е задължителен още по време на обучението в бакалавърска степен

Туризмът – динамична работа с бърза реализация. Туризмът е от онези специалности, чието споменаване обикновено предизвиква приятни асоциации. Упражняването на професията обаче е свързано с изключителни личности и професионални умения, усвояването на които определя степента на успеха на всеки, захванал се с изучаването на тази университетска програма. Специалността е атрактивна, защото в световен мащаб 7,6% от работната сила е ангажирана в сектора на пътуванията и туризма, тоест около 220 милиона са работните места, които са свързани с индустрията. Световната търговска организация очаква до 2020 година всеки 11-и човек да е ангажиран в сектора, а почти 10% от световния експорт се дължи на туризма.

Пазарът на труда в областта на туризма е изключително динамичен, но за добре обучените кадри криза в близките години не се очаква. По данни на големите хотелски вериги, има огромен недостиг на средно и вискоквалифицирани кадри.

Дисекция на специалност Туризъм

Ако искате да учите специалност туризъм, ще трябва да помислите и в каква област да специализирате. Повечето училища предлагат най-масовата и търсена специализация – Hotel and Hospitality Management или Leisure and Tourism Management. Съществуват обаче и тясно профилирани програми, които ще ви направят професионалисти в области като Restaurant Management, Tourism management, Event Management, Sport Management. За магистърска степен можете да се обучавате в още по-тесни специализации като спа туризъм, еко туризъм, авиационен туризъм, круизен туризъм, здравен туризъм, голф туризъм и други.

Ето накратко какво представлява всяко едно направление

– Hotel and Hospitality Management подготвя кадри за управлението на хотели. Почти всички университети, които предлагат курсове в областта на туризма, включват тази програма в учебното си портфолио. В специалността се преподават предмети като счетоводство, управление на материалните запаси, право (в областта на обслужването на клиенти), бизнес етика, маркетинг, компютърни умения. В някои програми се провежда обучение по сервиране и готвене, което е съществено момент за бъдещото професионално развитие.

– Restaurant Management – както става ясно от името, тук се изучава управлението на ресторанти и заведения. В последните години набират популярност и специализации в областта на винения туризъм. Сред изучаваните предмети са управление на човешките ресурси, планиране на материалните запаси, маркетинг, готварство (необходими са познания за различните кухни). Факт е, че по-големите училища разполагат със собствени ресторанти, където студентите могат да придобият практически знания. Има специализирани кулинарни академии и училища, чиито програми са профилирани в кулинаруията.

– Tourism Management – тази специализация подготвя управленски кадри за по-сериозни бизнес проекти като управление на курорти, развитие на еко-селища и др. Необходимите умения изискват добро познаване на макро и микроикономиката, маркетинг, мениджмънт.

– Event Management – специалност, която се занимава с организирането на различен тип събития – от малки семейни събирания, до големи международни форуми като олимпиади например. Тази програма много често се покрива с част от курсовете, които биха били изучавани в специалност маркетинг, а именно – връзки с обществеността, маркетинг, социално поведение (социология), организационна психология, управление на риска и други.

Какво се учи в програмите в областта на туризма?

Независимо от наименованието на избраната специалност, сред задължителните дисциплини са:

- управление на туризма
- управление на туристически услуги
- мениджмънт
- маркетинг
- социални науки
- комуникационни умения
- бизнес науки
- основи на финансите и счетоводството
- туристическа политика
- управление на човешките ресурси
- туризъм и международен туризъм
- науки за различните култури по света

Стажове

Туризмът е от малкото бизнес науки, в които професионалният стаж е задължителен още по време на обучението в бакалавърска степен. Елитните университети имат подписани договори с водещите хотелски вериги или разполагат със собствени хотели и/или ресторанти, където студентите могат да изкарат стажа си. В повечето случаи се изискват минимум 6 месеца стаж, но много често студентите следва да работят поне 1 година, за да могат да получат диплома за бакалавърска степен.

Стажовете по време на обучението са една от най-добрите възможности, които студентите получават, за да си намерят работа в известна хотелска верига или тур оператор. Счита се, че училища, които не осигуряват стажове на студентите си, не са сред елитните в бранша.

Ако искате да
учите
специалност
туризъм, ще
трябва да
помислите и в
каква област да
специализирате

Международният опит и бързата адаптивност са сред ценените качества в сектора

28

специалност на фокус

Какви качества са необходими, за да станете професионалист в областта на туризма?

Независимо от придобитите академични умения, сферата на туризма е от онези области, където личностните качества са определящи за професионалната реализация. Факт е, че добрите училища наблягат също така на подобряване на личностното поведение на всеки един студент, така че да може да е подготвен за нуждите на пазара на труда. Сред най-често търсените лични качества са:

- комуникативност
- умения за работа в екип
- добри организационни умения
- етичност
- умения за разрешаване на проблеми
- умения за въвеждане в детайлите
- умения за работа с клиенти
- адаптивност
- умения за продажба
- умения за работа с различни националности и култури
- отлични компютърни умения

Международният опит и бързата адаптивност са сред ценените качества в сектора. Добрите мениджъри в областта на туризма не се „заседяват“ в една държава, а променят местоживеенето си през няколко години. За подобен начин на живот следва да е подготвен всеки кандидат-студент, който се цели във висшите етажи на хотелския мениджмънт. Пряко свързано с това е и уменията за социализация в напълно различен на обикновения ти хабитат, както и проявата на толерантност към други култури, раси и националности.

Какво може да работите?

Дипломата по туризъм ви дава широки познания и ви осигурява намиране на работа по специалността като:

- специалист в туристическа агенция – в този случай работите с крайни клиенти и можете да заемате позиции като маркетинг мениджър, мениджър бизнес развитие, консултант за корпоративни пътувания, консултант продажби;
- корпоративен мениджър – работа в корпоративна структура от големи вериги и компании в туристическата индустрия;
- управител на хотел – пряко отговаряте за цялостното функциониране на хотел, в който има отдели като: Продажби и маркетинг, Човешки ресурси, Финанси, Храни и напитки и т.н.;
- специалист в тур оператор – работите с туристически агенции и можете да заемате различни позиции като продуктов мениджър, директор продажби, агент по резервациите и други;
- работа в круизни кораби – този изключително динамично развиващ се сектор предлага работа в различни области като маркетинг мениджър, директор продажби, директор бизнес развитие и други;
- работа в транспортния сектор – голяма част от този сектор работи с крайни клиенти и затова подготовката на добре обучени кадри е важна, за да можете да заемате позиции като продуктов мениджър, маркетинг мениджър, директор развитие на бизнеса и други.
- организиране на събития – може да работите на длъжности като конференсие, организатор, рецепционист.
- ресторантьорски бизнес – конференсие, управител на заведение и др.
- туристически услуги – всякакъв тип услуги, които са свързани с туризма – от издателската дейност, до агенции за подбор на кадри и др.
- казина и увеселителни паркове
- спа мениджър, мениджър на фитнес център – в този сегмент има големи вериги от спа хотели и фитнеси за чието управление са нужни образовани кадри.

Къде да учите?

В световен мащаб с най-добро реноме се ползват швейцарските колежи. Те предлагат образование на изключително високо ниво, което задължително е съпътствано с платени стажове в едни от най-големите вериги хотели и ресторанти. Освен Швейцария, други държави, които се ползват с доверието на световната професионална общност като добри места за образование в областта на туризма, са Великобритания, САЩ, Канада, Австралия, Холандия, Испания, Франция.

Според класацията на най-добрите университети в света 47% от световните топ 100 училища са ситуирани в Северна Америка, 24% в Европа, 15% в Азия, 9% в Австралия, а останалите в Африка, Латинска и Южна Америка.

Ако се чудите кой университет е посочен като най-добър в областта на туризма, навярно с изненада ще установите, че научните среди определят за такъв The Hong Kong Polytechnic University, който категорично изпреварва следващия в класацията Cornell University (САЩ).

Класация, проведена неотдавна от Taylor Nielsen Sofres, сред мениджърите по подбор на персонала на 5-звездните хотели в света, определи кои са 10-те най-добри училища за бизнес:

1. Ecole Hôtelière de Lausanne, Швейцария
2. Les Roches International School of Hotel Management, Bluche, Швейцария
3. Gllion Institute of Higher Education, Gllion & Bulle, Швейцария
4. Cornell University, САЩ
5. Hotelschool The Hague, Холандия
6. Les Roches International School of Hotel Management, Marbella, Испания
7. Hotel School Vatel, Франция
8. Oxford Brookes University, Великобритания
9. César Ritz Colleges, Le Bouveret, Brig, Швейцария
10. Ecole Hôtelière de Genève, Швейцария

Къде да учите в България?

Извадка от рейтинговата система за висши училища в България

В България има 13 университета, които предлагат обучение по специалността, но едва 2-3 са тези, които предлагат качествено за нуждите местния пазар образование в областта на туризма. Това, което липсва на повечето български вузове, са близките контакти с бизнеса, добрата материална база и осигуряването на платен стаж за възпитаниците им. В последно време се изместили рязко класациите за най-добри университети по туризъм и може и да ви изненада следващата таблица:

Университет	Град
1. Аграрен университет - Пловдив	Пловдив
2. Варненски свободен университет „Черноризен Храбър“	Варна
3. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	Велико Търново
4. Висше училище по мениджмънт	Варна
5. Икономически университет	Варна

Източник: МОН

**В световен мащаб
с най-добро
реноме се ползват
швейцарските
колежи**